

Standardy układania pokryć z blach profilowanych

DOI: 10.15199/33.2015.07.35

Na zakończenie serii artykułów dotyczących zasad układania pokryć z blach profilowanych (ze szczególnym uwzględnieniem blachodachówek), które zostały opublikowane w „Materiałach Budowlanych” 1 – 6 /2015, warto omówić różnice w standardach układania tego typu pokryć.

Zasady układania pokryć z blach profilowanych zostały opracowane przez Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Materiałów Budowlanych (SITPMB) i wynikają z potrzeby wypełnienia luki informacyjnej, ponieważ większość producentów tych pokryć dysponuje minimalistycznymi instrukcjami. Ponadto wiele z nich można ocenić jako niewiarygodne, ponieważ zawierają błędy. Ten poziom informacji jest od dawna utrzymywany i dlatego powstało bardzo dużo wadliwych technik układania blach.

Minimalistyczne informacje producentów spowodowały, że w większości przypadków dachy pokrywane są blachami profilowanymi w standardach obniżających trwałość pokryć. Brak zasad opartych na dostępnej wiedzy teoretycznej dotyczącej dachów oraz uwzględniających wieloletnie doświadczenie spowodował, że jedynym kryterium wyboru wykonawców układających blachy stała się niska cena. To zjawisko dodatkowo pogorszyło jakość prac dekarских, ponieważ z niskimi cenami wiążą się uproszczone techniki układania.

Tego typu mechanizmy w długim okresie działania powodują, że to co moglibyśmy określić jako „doskonały sposób ułożenia”, staje się tylko teoretycznym modelem, do realizacji którego trzeba szukać wykonawcy i jeżeli już się go znajdzie, to okazuje się, że jego cena jest wielokrotnie wyższa od oferowanych. Różnice w cenie wynikają bowiem z nakładu pracy.

Stopniowanie jakości wykonania usług budowlanych jest trudnym zadaniem, ponieważ można je różnicować wg wielu kryteriów. Należy jednak określać standardy wyznaczające minimum gwarantujące bezpieczeństwo stosowania i eksploatacji materiałów. Wyróżnia się trzystopniową standaryzację klasy wykonania usług budowlanych: podstawowa, dobra i doskonała (bardzo dobra).

W przypadku układania pokryć z blach profilowanych standard podstawowy powinien zapewnić przede wszystkim bezpieczeństwo użytkownikom, gwarantujące utrzymanie blach na dachu w przypadku silnego wiatru i wieloletnią trwałość dachu. Aby określić wymagania, jakie musi spełnić pokrycie wykonane w standardzie podstawowym, trzeba zdefiniować działające na nie siły podczas „silnych wiatrów”. Jest taki wzorzec i działa jako obligatoryjna norma wskazana w WT 2013. PN-EN 1991-1-4: 2008 *Oddziaływania na konstrukcję. Oddziaływania wiatru* określa siły pochodzące od działania wiatru, które powinny wytrzymywać mocowania pokryć i elementów konstrukcji dachów. Metody i wzory określono na podstawie wieloletnich badań i pomiarów meteorologicznych.

Cechą charakterystyczną pokryć z blachodachówek jest duża zależność ich trwałości od trwałości podłoża, czyli olatowania (rusztowania składającego się z łąt i kontrłat). Jeżeli rusztowanie jest wykonane z drewna, a tak jest w przypadku większości dachów, to jest ono bardzo wrażliwe na zawilgocenie występujące pod blachami profilowanymi. Zjawiska tego nie można ignorować, ponieważ na dolnej powierzchni blach powstają skropliny. W polskim, bardzo zmiennym i wilgotnym klimacie jest to podstawowy problem tego rodzaju pokryć. Ilość skroplin jest tak duża, że bez wątpliwości **podstawowym zaleceniem dotyczącym pokryć z blach powinno być układanie ich w systemie pokrycia wentylowanego**. W przypadku braku wentylacji już po 3 – 5 latach łąty (szczególnie w rejonie kalenicy) próchnieją wokół wkrętów samowierzących stosowanych do mocowania blachodachówek. W konsekwencji wkręty nie utrzymują pokrycia w czasie silnych wiatrów. Zatem podstawowe standardy wykonania pokrycia z blach profilowanych powinny zapewniać wentylację pokrycia i olatowania. Wentylacja osusza łąty i powoduje, że mocowania będą spełniały swoją funkcję przez bardzo długi okres.

Zbyt duże oszczędności podczas budowy mogą i często prowadzą do budowania dachów o obniżonej trwałości. Uważam, że **powinny być wprowadzone wzorce chroniące nadmiernie „oszczędnych” przed ich błędną strategią**. Z tego powodu w SITPMB powstały zaprezentowane na łamach miesięcznika „Materiały Budowlane” (1 – 6/2015) zasady układania pokryć z blach profilowanych. Zaproponowaliśmy standardy, które w ocenie ich autorów są podstawowe. Gwarantują dobrą wentylację pokryć i tym samym trwałość łąt z wszystkimi pozytywnymi skutkami, jakie z tego wynikają, włącznie z podwyższeniem odporności na działanie silnego wiatru w czasie eksploatacji budynku. Jedną z wad zaleceń publikowanych przez producentów blach profilowanych jest niedocenianie wpływu kąta nachylenia połaci na technikę układania pokryć. Warto przypomnieć, że im niższy jest ten kąt, tym łatwiej zrywane są dachy przy tej samej sile wiatru. Przyczyną tego zjawiska są siły ssące, które powstają na powierzchni dachów. Stopień ich nasilenia jest większy na dachach o małym nachyleniu połaci. Zjawisko to uwzględnia PN-EN 1991-1-4:2008.

Na zakończenie warto zasygnalizować, że istnieją wyższe standardy układania, ale są bardzo rzadko stosowane. Polegają na zwiększeniu trwałości pokrycia, co ma również wpływ na estetykę. Nawet najstaranniej ułożone pokrycia tracą estetykę, gdy podłoże ulegnie degradacji. Zwiększenie trwałości wymaga stosowania lepszych materiałów i starannego wykonania. W przypadku blachodachówki najłatwiej jest zwiększyć jej trwałość przez zastosowanie łąt z drewna liściastego zamiast iglastego, wykonując jednocześnie skuteczną wentylację pokrycia. Jeszcze lepsze efekty można uzyskać przez jej zamocowanie na ruszcie w układzie odwróconym, w którym pokrycie jest mocowane do kontrłat. Warto pamiętać, że droższe standardy są bardziej opłacalne w eksploatacji.

¹⁾ Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Przemysłu Materiałów Budowlanych; e-mail: patoka@icloud.com